

21. PATROLOGIA SYRYJSKA I JEJ MIEJSCE W BADANIACH POLSKICH PATROLOGÓW (Liban, 25 VI - 3. VII 2011)

W dniach 26 VI - 2 VII 2011 r. grupa polskich patrologów przebywała w Libanie na wyjazdowym sympozjum poświęconym miejscu patrologii syryjskiej w badaniach polskich naukowców oraz możliwościom współpracy z badaczami z Libanu. Przewodnikiem i *spiritus movens* wyjazdu był ks. dr hab. Jan W. Żelazny z Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie, zaś uczestnikami – ks. prof. dr hab. Jerzy Pałucki (KUL), o. prof. dr hab. Andrzej Napiórkowski (UPJPII), ks. prof. dr hab. Józef Naumowicz (UKSW), ks. prof. dr hab. Piotr Szczur (KUL) oraz ks. dr Marcin Wysocki (KUL).

Podczas siedmiodniowego pobytu w Libanie polscy badacze antyku chrześcijańskiego mieli możliwość zapoznania się z badaniami nad pismami syryjskich pisarzy wczesnochrześcijańskich prowadzonymi przede wszystkim w Uniwersytecie Ducha Świętego w Kasliku oraz w innych ośrodkach. Polscy naukowcy interesowali się nie tylko możliwościami korzystania z dorobku libańskich naukowców, ale także perspektywami współpracy z libańskimi ośrodkami naukowymi. W czasie pobytu mieli możliwość podziwiania campusu i biblioteki Uniwersytetu w Kasliku, oglądania cennych zbiorów manuskryptów syryjskich w rezydencji patriarchy syrokatołickiego w Charfe koło Harissy oraz spotkań z tłumaczem starożytnych tekstów syryjskich o. Emilio Al Habibem czy też znawcą literatury syryjskiej o. Paulem Feghali.

Pobyt w Libanie był także okazją do poznania kraju i jego kultury: organizator zapewnił bowiem bogaty program jego zwiedzania i kontaktów z mieszkańcami. Już pierwszego dnia udaliśmy się do Trypolis, gdzie zwiedziliśmy ruiny twierdzy krzyżowców z XII w. i wielki meczet będący dawną katedrą oraz mieliśmy możliwość pospacerowania po tradycyjnym wschodnim rynku z wszystkimi jego wspaniałościami i niedogodnościami; tego też dnia odwiedziliśmy także Batrum, gdzie po raz pierwszy od przyjazdu znaleźliśmy się w świątyni maronickiej i dowiedzieliśmy się, czym jest tzw. mur filistyński. Kolejnego dnia podziwialiśmy wysławiane na kartach Biblii cedry Libanu oraz zeszliśmy do Świętej Doliny (*Ouadi Qadisha*) z jej klasztorami, Grotą Eliasza w klasztorze Antoniego z Qozhaya, grotą Matki Bożej Mlecznej z cennymi freskami z IX wieku oraz siedzibą patriarchy maronickiego (*Qannoubin*) i pustelnią o. D. Escobara. Trzeci dzień był dniem jeszcze bardziej biblijnym, odwiedziliśmy bowiem Tyr, Sydon, Kanę (nie Galilejską, ale niektórzy naukowcy twierdzą, że to właśnie tu Pan Jezus dokonał przemiany wody w wino na weselu) oraz Maghdouché z sanktuarium Matki Bożej Oczekującej. Dzień czwarty to Baalbek z Wielką Świątynią, Mar Maroun czyli pustelnia Marona datowana na IV wiek i źródła Orontesu, które u niektórych uczestników wywołały mocniejsze bicie serca i tęsknotę za Antiochią. W piątym dniu po wspaniałym pałacu emira w Beit El Dine (a obecnie letniej rezydencji prezydenta Libanu) z ogromną kolekcją mozaik paleochrześcijańskich oprowadzał nas tamtejszy dyrektor dr Munir Atallah, władający doskonale językiem polskim – trudno zresztą się dziwić – ukończył bowiem w Polsce studia archeologiczne, a jego żoną jest Polką. Wieczór zaś spędziliśmy uczestnicząc m. in. w liturgii maronickiej w klasztorze Mar Chayya, skąd wyjechaliśmy ubogaceni nie tylko duchowo i patrystycznie, ale także zaopatrzeni w książki przeznaczone dla naszych uniwersyteckich bibliotek. Szósty dzień poświęcony był na zwiedzanie Byblos – jednego z najstarszych miast świata. Ostatni dzień pobytu

w Libanie spędziliśmy spacerując po Bejrucie, oglądając jego panoramę z wysokości sanktuarium Matki Bożej Libańskiej w Harissa, podziwiając jedną z rezydencji patriarchy maronickiego w Bkerke oraz zachwycając się cudami stworzonymi przez naturę w Jeita Grotto, która pretenduje do jednego z nowych cudów świata.

Tygodniowy pobyt w Libanie pozwolił nie tylko choć trochę poznać ten kraj, spotkać tamtejszych mieszkańców i dotknąć ich kultury, ale przede wszystkim dla nas patrologów był okazją do zobaczenia bogactwa wschodniej patrologii i przyznania, że tak naprawdę wciąż o niej wiemy za mało. Była to doskonała sposobność do pytania się o możliwość współpracy i głębszego poznania dzieł syryjskich Ojców Kościoła, do czego z pewnością może przyczynić się wydany właśnie *Zarys literatury patrystycznej kregu języka syryjskiego* autorstwa ks. Jana Żelaznego, o którym to wydawnictwie wielokrotnie słyszeliśmy podczas pobytu w Libanie.

Ks. Marcin Wysocki – Lublin, KUL

22. MIĘDZYNARODOWA KONFERENCJA BIZANTYNISTYCZNA „PATRIARCHATY WSCHODU W STAROŻYTNOŚCI” (Lublin, 18 XI 2011)

Wyżej wspomniana konferencja odbyła się w piątek, 18 XI, w Kaplicy Trójcy Świętej na Zamku Lubelskim. Jej organizatorami byli: Muzeum Lubelskie w Lublinie, Katedra Historii Kościoła w Starożytności Chrześcijańskiej KUL i Katedra Historii Bizancjum KUL. Przybyłych prelegentów i słuchaczy powitał oficjalnie gospodarz miejsca i współorganizator konferencji Dyrektor Muzeum Lubelskiego Zygmunt Nasalski. Po nim głos zabrali: Przewodniczący Komisji Bizantynologicznej PAN, prof. dr hab. Maciej Salamon (UJ) i Przewodniczący Sekcji Patrystycznej przy Komisji ds. Nauki Katolickiej Konferencji Episkopatu Polski, ks. prof. dr hab. Mariusz Szram. W owych wprowadzających wystąpieniach podkreślano m.in. wybitnie specjalistyczny charakter konferencji, która w swej istocie była adresowana do wąskiego, acz doborowego grona profesjonalistów i znawców przedmiotu.

Po rzeczonym wprowadzeniu rozpoczęła się pierwsza, przedpołudniowa sesja, której przewodniczył ks. prof. dr hab. Augustyn Eckmann (KUL). W jej ramach wygłoszono następujące referaty (w kolejności wystąpień): 1) diakon dr Oleh Kindiy (Ukraiński Katolicki Uniwersytet, Lwów) – *Educational transformation as a precursor of establishment of Alexandrian Episcopal See in second and third century*; 2) ks. dr hab. Andrzej Uciecha (UŚ) – *Patriarchat i patriarchowie Seleucji-Ktezyfontu – z dziejów starożytnego Kościoła w Persji*; 3) prof. dr hab. Teresa Wolińska (UŁ) – *Patriarchaty Aleksandrii, Antiochii i Jerozolimy wobec rywalizacji Rzymu i Konstantynopola*; 4) dr Viktor Zhukovskyy (Ukraiński Katolicki Uniwersytet, Lwów) – *Антиохія та Александрія, чи завжди богословська поляризація? Проблема Божої трансцендентності та іманентності у богослов'ї Кирила Олександрійського та Йоана Золотоустого*; 5) Prof. dr hab. Sławomir Bralewski (UŁ) – *Hierarchia biskupów wschodnich w historiografii kościelnej V wieku ze szczególnym uwzględnieniem biskupa Jerozolimy*; 6) ks. prof. dr hab. Norbert Widok (UO) – *Antiochia w dobie panowania monofizytyzmu*.

Po przerwie obiadowej miała miejsce popołudniowa część konferencji, której przewodniczył inny znany badacz antyku chrześcijańskiego, ks. prof. dr hab.